

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์หนึ่งที่สามารถพัฒนาคนของประเทศให้เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพในชีวิต ดังในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของการศึกษาว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

¹ (())

ความว่า การศึกษาหาความรู้เป็นสิ่งสำคัญต่อมุสลิม

การศึกษา เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกชนชาติศาสนาที่จะต้องมี การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต อันจะนำไปสู่การพัฒนาในชีวิตตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ เพราะการที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้นั้น จะต้องเริ่มจากการพัฒนากำลังคนก่อน เนื่องจากกำลังคน คือ ทรัพยากรสมบัติอันล้ำค่าที่สุด เพื่อให้เยาวชนได้ เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณค่าสมบูรณ์ และสามารถช่วยประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองได้ ดังในคำ พระราชทานแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวกับการศึกษาที่สามารถ พัฒนาคคนและประเทศชาติ เช่นเดียวกันรุ่ง แก้วแดง(2543 : 324) ได้กล่าวว่าความสำเร็จของ การพัฒนาประเทศขึ้นอยู่กับการพัฒนาคน เครื่องมือของการพัฒนาคนก็คือ การศึกษา

“การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การ พัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว” (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

จะเห็นได้ว่าการศึกษามีความหมายใน 2 มิติ คือ มิติแรกเป็นการพัฒนาองค์ ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ และมิติที่สองเป็นการพัฒนาบุคคลผู้ศึกษาเองให้มีความคิด ความประพฤติ

¹ Ibn Majah ,1984 หะดีษหมายเลข 86

ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรม ซึ่งทั้งสองมิติแห่งความหมายนี้แยกกันไม่ได้ ตรงกันข้ามจะต้องควบคู่กันไปเพราะเมื่อบุคคลหนึ่งมีความรู้ แต่มีความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะนำไปสู่การใช้ความรู้ในทางที่ไม่ก่อประโยชน์ต่อทั้งตนเองและส่วนรวมได้ ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชกระแสรับสั่งในเรื่องนี้มีความหมายตอนหนึ่งว่า “ความรู้กับดวงประทีปเปรียบกันได้หลายทาง ดวงประทีปเป็นไฟที่ส่องแสงเพื่อนำทางไป ถ้าใช้ไฟนี้ส่องไปในทางที่ถูก ก็จะไปถึงจุดหมายปลายทางได้โดยสะดวกเรียบร้อย แต่ถ้าไม่ระวังไฟนั้น อาจเผาผลาญให้บ้านช่องพินาศลงได้ ความรู้เป็นแสงสว่างที่จะนำเราไปสู่ความเจริญ ถ้าไม่ระมัดระวังในการใช้ความรู้ก็จะเป็นอันตรายเช่นเดียวกัน จะทำลายเผาผลาญบ้านเมืองให้ล่มจมได้” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

การศึกษาในความหมายนี้สะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาไม่ใช่สิ่งที่จบหรือสิ้นสุดในตัวเอง แต่การศึกษาจะต้องนำไปสนองต่อเป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมายบางประการ โดยเฉพาะต่อสังคมส่วนรวม นั้นหมายความว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะช่วยนำพาให้บุคคลและสังคมไปสู่จุดมุ่งหมายที่พึงประสงค์ได้ การศึกษาที่สมบูรณ์จะต้องรวมไปถึงการใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมได้จึงจะถือได้ว่าเป็นการศึกษาในความหมายที่ครบถ้วนซึ่งตรงกับประโยคที่ว่า การศึกษสร้างคน คนสร้างชาติ เมื่อคนได้รับความรู้และมีการศึกษาอย่างทั่วถึงแล้วก็จะเป็นการง่ายที่คนจะนำความรู้ที่ได้รับการแสวงหาแล้วนำความรู้ไปสร้างสังคมที่ดีให้แก่ประเทศชาติ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่อยู่ในระบบและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกันกับการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ที่มีความแตกต่างไปจากการศึกษาในภูมิภาคอื่น ๆ อันเนื่องจากในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มีโครงสร้างทางสังคมในลักษณะพิเศษ นั่นคือ ประชากรส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นมุสลิมมีการใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวมุสลิม มีค่านิยมความเชื่อด้านศาสนาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ตั้งแต่แรกเกิดจนตาย ศาสนาจึงเป็นส่วนสำคัญที่สามารถส่งผลต่อการดำรงชีวิตของชาวไทยมุสลิมที่สามารถทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขและคงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สมบูรณ์แบบ ดังนั้นในการเรียนการสอนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทุกสถาบันก็จะเป็นในลักษณะ 2 ระบบ คือ ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่ไปกับระบบการศึกษาวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ตรงตามความเชื่อ ความศรัทธาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลและความต้องการของประชาชนในพื้นที่กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษาขึ้นในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 เป็นต้นมา ดังปรากฏในคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่วท.903/2518 เรื่องให้มีการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา ลงวันที่ 27 พ.ย.

2518 โดยมีโครงการหลักในการดำเนินงานมีชื่อว่า โครงการจัดสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา ซึ่งมีหน่วยงานรับผิดชอบอยู่ 3 หน่วยงานด้วยกัน คือ สำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 2 และสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูลและสงขลา นางลักษณ์ หะยีมะสาและ(2540 อ้างถึงใน ฝ่าย โครงการสอนศาสนาอิสลามในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการเขต 2, ม.ป.ป. : 16) จากนั้นก็จะมีการพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาไปเรื่อยๆ จนถึงหลักสูตรปัจจุบัน คือ หลักสูตร อิสลามศึกษาปีพ.ศ.2549 ซึ่งเป็นฉบับปรับปรุงจากหลักสูตรอิสลามศึกษาปีพ.ศ.2546 แต่โดย ส่วนใหญ่ในโรงเรียนที่มีการสอนอิสลามศึกษาจะใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาปี พ.ศ.2546 ส่วน หลักสูตรอิสลามศึกษาปี พ.ศ.2549 นั้นมีเพียงไม่กี่โรงเรียนเท่านั้นที่นำมาใช้เป็นหลักสูตรการ เรียนการสอน

ในส่วนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลได้เริ่มใช้ระบบการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ควบคู่กับระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานหลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้ กระทรวงมหาดไทยดำเนินการจัดระบบการศึกษาแบบควบคู่ เพื่อรองรับนโยบายการแก้ไขปัญหา ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และให้เป็นไปตามระบบการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ พิจารณาเห็นควรดำเนินการ ดังนี้

1. ปรับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยจัดทำและพัฒนาสาระการเรียนรู้ เนื้อหาอิสลามศึกษาหรือ พุทธศาสนาในหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นมาตรฐานพร้อมทั้งปรับเพิ่มชั่วโมงการเรียนการสอน อิสลามศึกษาหรือพุทธศาสนาให้มากขึ้น

2. ปรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นลักษณะ รูปแบบผสมผสาน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โดยจัดให้มีการเรียนวิชา สามัญควบคู่วิชาอิสลามศึกษา โดยใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรือวิชาพุทธศาสนาตามหลักสูตรปริยัติธรรม เมื่อจบหลักสูตรแล้วจะได้รับระเบียบการเรียน รายวิชา(Transcript)ทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนาหรือวิชาพุทธศาสนา ประกาศนียบัตร 2 ฉบับ ทั้งนี้ นักเรียนไทยมุสลิมสามารถศึกษาต่อด้านอิสลามศึกษาระดับสูงขึ้นได้เช่นเดียวกับผู้เรียนที่จบ จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งจะเป็นแรงดึงดูดใจและทางเลือกให้นักเรียนและ ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเรียนในโรงเรียนสามัญมากขึ้น

3. เทศบาลและสถานศึกษาเป็นผู้ประสานงานกับคณะกรรมการอิสลามประจำ จังหวัดในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอิสลามศึกษาฟิรฎูอีน(หลักสูตรตาดีกา) และจัดสิ่ง อำนวยความสะดวกอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน พร้อมจัดให้มีสถานที่ปฏิบัติ ศาสนกิจ(ที่ละหมาด) ที่มีความสะดวก เหมาะสม เป็นมาตรฐานและเอื้อต่อการให้ราษฎรใน ชุมชนมาใช้ประโยชน์ร่วมกัน

4. โรงเรียนสังกัดเทศบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เปิดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 11 โรงเรียน ให้ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา(อิบตีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในระดับนี้ได้ประกาศใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา2548 (เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2548) เป็นระยะเวลาในการดำเนินการสอนแบบควบคู่เพียงไม่กี่ปี การจัดการเรียนการสอนจึงยังไม่สมบูรณ์มากนัก จะต้องมีการปรับเปลี่ยน พัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาให้เข้ากับสถานศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป. : ม.ป.ท.)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบและปฏิบัติงานสอนวิชาอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลโดยตรงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นไปตามหลักคำสอนของศาสนา จึงมีความสนใจและวิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อิบตีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา(อิบตีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามความเห็นของหัวหน้าวิชาการและครูสอนอิสลามศึกษา

2. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา(อิบตีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามความเห็นขอผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียน

3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา และข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อิบตีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับของปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อิบตีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามแนวคิดของหัวหน้างานวิชาการและครูสอนอิสลามศึกษาของโรงเรียน

2. ทำให้ทราบปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อิบตีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ช่วยให้เป็นแนวในการแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการของครูสอนอิสลามศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. ผลจากการวิจัยเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นโดยครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมด้านการจัดการและการบริหารวิชาอิสลามศึกษา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาในเรื่องปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา(อิบตีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.4.2 ตัวแปร

ตัวแปรหลัก ได้แก่ ปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อิบตีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน 4 ด้าน คือ

1.4.2.1 ด้านหลักสูตร และการนำไปใช้

1.4.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.4.2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน

1.4.2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนสังกัดเทศบาล หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษาเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีการเปิดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ปัญหาการเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา หมายถึง สิ่งที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน ทำให้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน

สอนอิสลามศึกษา ซึ่งประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านหลักสูตร และการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เปิดการเรียนการสอน 2 ระบบ

4. หัวหน้างานวิชาการ หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนงานวิชาการโรงเรียนซึ่งเป็นงานหนึ่งในทั้งหมดของงานในโรงเรียน 2 ระบบ สังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. ครูสอนอิสลามศึกษา หมายถึง ครู อาจารย์ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการสอนวิชาอิสลามศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรอิสลามศึกษา (อับดีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6. หลักสูตรอิสลามศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่ทางกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดใช้ในการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ซึ่งได้แก่หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ.2546

7. มัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง ระดับชั้นเรียนในช่วงชั้นที่ 3 หรือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, 3 ที่มีการเปิดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา (อับดีดาอียะฮฺ) พ.ศ.2540

8. หลักสูตร และการนำไปใช้ หมายถึง หลักสูตรอิสลามศึกษา2546ที่นำไปใช้ในการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เปิดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ซึ่งเป็นแผนการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดขึ้นให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนจนสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

9. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เปิดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ที่สอดคล้องกับความถนัดและความต้องการของผู้เรียน รวมถึงความแตกต่างของบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะและกระบวนการคิดเป็นร้อยละ ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

10. สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สื่อหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เปิดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับรายวิชา ตลอดจนจนถึงการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้

11. การวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการและกระบวนการในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนรายวิชาอิสลามศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดเทศบาล สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เปิดการเรียนการสอนอิสลามศึกษา โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระของหลักสูตร

12. สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

1. หลักสูตรอิสลามศึกษา(อิบตีดาอียะฮฺ)พ.ศ.2540 เป็นหัวข้อโครงการจัดตั้งหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาล ที่เปิดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดขึ้น แต่ในทางปฏิบัติการเรียนการสอนกำหนดปฏิบัติตามหลักสูตรอิสลามศึกษาปี พ.ศ.2546

2. การอ้างอิงตัวบทอัลกุรอาน ผู้วิจัยอ้างอิงสุเราะฮฺและอายะฮฺไว้ด้านหลังของตัวบทและความหมาย

3. การอ้างอิงตัวบทหะดีษผู้วิจัยอ้างอิงแหล่งที่มาของหะดีษในเชิงอรรถและหะดีษใดที่มีแหล่งที่มาหลายแหล่ง ผู้วิจัยได้ระบุเจ้าสำนวนที่อ้างอิงไว้ เช่น สำนวนของมุสลิม เป็นต้น หากไม่ระบุสำนวนที่อ้างอิงด้วยหมายความว่าทุกแหล่งที่มาใช้สำนวนเดียวกัน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ดังนี้

1. ﴿﴾ อ่านว่า “สูบฮานะฮฺวะตะอาลา” เป็นคำสรรเสริญต่อเอกองค์อัลลอฮฺ แปลว่า อัลลอฮฺผู้ทรงมหาบรียูต
2. ﷻ อ่านว่า “คีออลลลอฮฺอันฮฺ” เป็นคำสรรเสริญและขอพรแต่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ แปลว่า ขออัลลอฮฺ ﷻ ทรงสดุดีและให้ความสันติแต่ท่าน
3. ﷺ อ่านว่า “เราะฎียัลลอฮฺอันฮฺ” เป็นคำขอพรแต่เศาะหะบะฮฺ แปลว่า ขออัลลอฮฺ ﷻ ทรงพอพระทัยต่อท่าน
4. ﴿﴾ วงเล็บปีกกาจะใช้สำหรับอายะฮฺอัลกุรอาน
5. (()) วงเล็บคู่จะใช้สำหรับตัวบทอัลหะดีษ